

ปัญหาเงื่อนไขการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ¹

ปาริฉัตร อารุธ²

จากการศึกษาปัญหาเงื่อนไขการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าในการดำเนินงานของฝ่ายปกครองซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำภารกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะนั้น เครื่องมือสำคัญที่ฝ่ายปกครองใช้คือ นิติกรรมทางปกครอง ซึ่งในความหมายอย่างกว้างหมายถึง กฎ คำสั่งทางปกครอง และสัญญาทางปกครอง แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากเป็นการใช้อำนาจมหาชนในการบังคับเอกชนให้ต้องปฏิบัติตามโดยไม่ต้องได้รับความยินยอม ในรัฐเสรีประชาธิปไตยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือหลักนิติรัฐที่จะเป็นหลักจำกัดอำนาจรัฐหรือผู้ปกครองให้อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย กล่าวคือนิติกรรมทางปกครองที่ฝ่ายปกครองใช้จะต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ ในขณะที่เดียวกันกฎหมายก็จะเป็นข้อจำกัดในการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง โดยมีองค์กรในการควบคุมตรวจสอบความชอบของนิติกรรมทางปกครองที่สำคัญคือ ศาลปกครอง ซึ่งเป็นการควบคุมฝ่ายปกครองโดยองค์กรภายนอกฝ่ายปกครองที่มีหลักประกันความอิสระแก่ประชาชนมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามการที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาในเนื้อหาแห่งคดี ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ศาลปกครองจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่า คดีพิพาทดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 หรือไม่ และปฏิบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 หรือไม่ ศาลปกครองจึงจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาในประเด็นเนื้อหาแห่งคดีต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม จากแนวคำพิพากษาของศาลปกครองปรากฏว่าศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาในคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ เนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการฟ้องคดีเป็นจำนวนมาก ทำให้กฎที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ได้รับการพิจารณาในเนื้อหา จึงทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเงื่อนไขในการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาเงื่อนไขการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิตอนันต์ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรุงเกียรติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีคง

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประเด็นปัญหาแรก คือ ปัญหาเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้มีสิทธิฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 วางหลักว่า ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งในการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ ได้มีความเห็นแย้งของตุลาการเสียงข้างน้อยจากคำพิพากษาของศาลปกครองในคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีในขณะที่กฎประกาศแล้วแต่ยังไม่มีผลใช้บังคับ ว่า ในขณะที่ฟ้องคดีผู้ฟ้องคดียังไม่ได้เป็นผู้รับผลกระทบ เนื่องจากกฎยังไม่มีผลบังคับใช้ กฎจึงยังมิได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้นจึงเป็นปัญหาว่าผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการประกาศใช้กฎนั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตีความอย่างไร ซึ่งศาลปกครองสูงสุดของฝรั่งเศสได้เคยวินิจฉัยถึงการพิจารณาประโยชน์เกี่ยวข้องหรือประโยชน์ได้เสียซึ่งเป็นการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเหตุแห่งการฟ้องคดีว่าไม่ควรจำกัดให้แคบเพียงแต่ผู้ทรงสิทธิหรือต้องเกิดความเสียหายต่อผู้ฟ้องคดีก่อนจึงจะฟ้องคดีได้ เพราะจะเป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายไม่ให้สามารถฟ้องคดีได้ นอกจากนี้ศาลปกครองของประเทศเยอรมันก็ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้มีสิทธิฟ้องคดีไว้ในทำนองเดียวกัน โดยศาลปกครองเยอรมันจะตรวจสอบความเป็นไปได้ในการถูกระทบสิทธิ โดยไม่ต้องยืนยันว่าการออกกฎหรือการบังคับใช้กฎนั้นจะต้องกระทบสิทธิในทางมหาชนของผู้ร้องแล้วจริงๆ

ประเด็นปัญหาที่สอง คือ ปัญหาเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งวางหลักว่า การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดระยะเวลาไว้สั้นมากโดยมิได้แยกว่าเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎหรือคำสั่งทางปกครอง ทำให้ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเป็นจำนวนมากเนื่องจากพ้นระยะเวลาในการฟ้องคดี สำหรับคำสั่งทางปกครองนั้นเป็นเรื่องง่ายที่จะรู้ได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อใด เนื่องจากคำสั่งทางปกครองมีลักษณะที่เป็นการเฉพาะตัวผู้ที่ได้รับคำสั่ง แต่กฎนั้นเป็นการกระทำทางปกครองที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ดังนั้นการแจ้งให้รับรู้ถึงความมีอยู่ของกฎนั้นจึงเป็นการแจ้งโดยทั่วไป ได้แก่ การลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา หรือการประกาศโดยวิธีการอื่นๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้จำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามมีกรณีที่มีการประกาศใช้กฎแล้วแต่กำหนดวันมีผลบังคับของกฎไว้ในอนาคต จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า หากบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากกฎประสงค์จะยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนกฎนั้น จะถือว่าบุคคลนั้นรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อใด ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำวินิจฉัยคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ในคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีควรจะต้องรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่มี

การประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กฎดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้นวันที่ควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองกำหนดให้รัฐสามารถใช้อำนาจได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ซึ่งกฎหมายดังกล่าวย่อมหมายความว่ารวมถึงกฎด้วย และกฎที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ควรที่จะเพิกถอน การที่ศาลปกครองไม่รับคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎไว้พิจารณาเนื่องจากพ้นระยะเวลาในการฟ้องคดีที่กำหนดไว้ในมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่ต้องอยู่ใต้อำนาจของกฎในภายหลังและเป็นการยากที่จะเยียวยาแก้ไข

และประเด็นปัญหาสุดท้ายคือ ปัญหาเงื่อนไขเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลปกครองสูงสุดในการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ ตามมาตรา 11(2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้วางหลักว่า ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาหรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แต่อย่างไรก็ตามได้มีแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่วางหลักว่าประกาศกระทรวงที่แม้จะได้ดำเนินการประกาศโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี แต่การดำเนินการดังกล่าวก็ไม่เข้าขั้นตอนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้ต้องปฏิบัติ คดีพิพาทจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองสูงสุดแต่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่บัญญัติวิธีการและขั้นตอนว่าให้ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา 11(2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ตามนัยคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่นั้นจะต้องเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้ในระดับพระราชบัญญัติขึ้นไป ไม่รวมถึงกฎหมายในระดับพระราชกฤษฎีกา แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงสถานะของคณะรัฐมนตรีผู้ออกกฎหรือให้ความเห็นชอบกฎ ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในฝ่ายปกครองและสภาพบังคับของกฎที่มีผลบังคับแก่ส่วนราชการโดยทั่วไปแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าผู้ออกกฎและการใช้บังคับกฎมีความแตกต่างจากการออกกฎของฝ่ายปกครองโดยทั่วไป ดังนั้นเมื่อพิจารณาเหตุผลเกี่ยวกับเนื้อหาของคดีซึ่งศาลจะต้องตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่าคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาหรือกฎซึ่งออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีที่กฎหมายไม่ว่าระดับใดก็ตามบังคับว่าต้องผ่านคณะรัฐมนตรีสมควรอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาเงื่อนไขการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ ผู้ศึกษาพบว่ามิใช่ข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเงื่อนไขเกี่ยวกับผู้มีสิทธิฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ

ผู้ศึกษาเห็นว่าในการตีความผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสีย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ควรจะตีความตามแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดของฝรั่งเศสและตามแนวกฎหมายปกครองของเยอรมัน กล่าวคือ ไม่ควรตีความจำกัดอย่างแคบว่า จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบแล้วเท่านั้นที่จะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีการประกาศใช้กฎแล้ว ซึ่งกฎดังกล่าวยังไม่มีผลใช้บังคับแต่มีการกำหนดวันบังคับใช้ไว้อย่างแน่นอนแล้วในอนาคต ในกรณีนี้ย่อมเห็นได้ว่า สถานภาพทางกฎหมายของผู้ฟ้องคดีจะต้องถูกกระทบกระเทือนอย่างแน่นอนในอนาคต ดังนั้นจึงควรตีความถือว่าเป็นผู้ที่อาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิในการนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้

2. ปัญหาเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ

ผู้ศึกษามีความเห็นว่ เพื่อให้การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎต่อศาลปกครองได้รับการพิจารณาในเนื้อหา โดยไม่เป็นการฟ้องที่พ้นระยะเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 จึงไม่ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ เพื่อเป็นการสนับสนุนหลักเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายที่ว่า กฎที่มาจากฝ่ายปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายสมควรที่จะถูกยกเลิกหรือเพิกถอนไป โดยการตรวจสอบขององค์กรภายนอกฝ่ายปกครองซึ่งได้แก่ศาลปกครอง จึงสมควรมีการแก้ไขมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เป็น

“การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎสามารถฟ้องได้โดยไม่มีกำหนดระยะเวลา และการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น”

3. ปัญหาเงื่อนไขเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลปกครองสูงสุดในการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ

ผู้ศึกษาเห็นว่าในคดีที่ศาลปกครองสุดโดยที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยไว้ว่ากรณีที่ถูกกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้การออกกฎกระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เป็นกรณีที่ไม่ใช่ขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติ คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นนั้น หากวินิจฉัยว่า กฎหมายที่บัญญัติให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีหมายถึงเฉพาะที่บัญญัติไว้กฎหมายในพระราชบัญญัติ โดยไม่รวมถึงกฎหมายในระดับ

พระราชกฤษฎีกา กรณีเช่นนี้แม้มาตรา 4 (6) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ.2548 จะกำหนดให้ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศที่มีผลบังคับแก่ ส่วนราชการโดยทั่วไป ซึ่งมีสถานะเป็นกฎต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบก็ตาม คดีพิพาท เกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎดังกล่าวย่อมไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด แต่ถ้าหากพิจารณาสถานะของคณะรัฐมนตรีผู้ออกกฎซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในฝ่ายปกครองและสภาพบังคับ ของกฎที่มีผลบังคับแก่ส่วนราชการโดยทั่วไปแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าผู้ออกกฎและการใช้บังคับกฎมีความ แตกต่างจากการออกกฎในฝ่ายปกครองโดยทั่วไป เมื่อพิจารณาเหตุผลเกี่ยวกับเนื้อหาของคดีซึ่งศาลจะต้อง ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แล้ว จึงมีความเห็นว่า คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาหรือกฎซึ่งออกโดย คณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีที่กฎหมายไม่ว่าอยู่ในระดับใดบังคับว่าต้องผ่านการ พิจารณาของคณะรัฐมนตรีสมควรอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดด้วย โดยคง บทบัญญัติมาตรา 11 (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ไว้ เช่นเดิม และสมควรให้มีการใช้การตีความตามมาตราดังกล่าว โดยคำนึงถึงความสำคัญขององค์กรผู้ใช้อำนาจออกกฎและสถานะของกฎที่มีผลใช้บังคับในวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 25. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2560.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส : ข้อคิดเพื่อการปรับปรุงกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา, 2541.
- _____. และชาญชัย แสวงศักดิ์. คำแปลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1958. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, 2549.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. กฎหมายมหาชน : การแบ่งแยกกฎหมายมหาชนเอกชนและ พัฒนาการ กฎหมายมหาชนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2537.
- ปิยนุตร แสงกนกกุล. กฎหมายปกครองของประเทศในยุโรป. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.